

Plaats Museum Burg Vischering
Berenbrock 1
D-59348 Lüdinghausen

Kosten 30,00 € deelnamekosten
15,00 € Studenten
Te voldoen bij aankomst.

Aanmelding Tot 24 mei 2018
Bij het LWL-Museum für Kunst und Kultur, Domplatz 10, 48143 Münster
Dr. Gerd Dethlefs
Mail: gerd.dethlefs@lwl.org
Met opgave aan welke rondleidingen deelgenomen wordt.

Gastenkamers Onder het kenmerk "Nobilitas litigat" zijn tot 14 mei 2018 kamers in Hotel Steverbett gereserveerd. Deze kamers kunnen geboekt worden via:
www.steverbett.de – Telefon: +49 (0) 2591 94 90 303
Fax: + 49 (0) 2591 94 90 307
Of via Lüdinghausen Marketing
Online-Boeking: www.lhmarketing.de/zu-besuch/unterkunft/
Tel.: 0049 (0) 2591 78008
Fax: 0049 (0) 2591 78010
E-Mail: info@luedinghausen-marketing.de

Contact LWL-Museum für Kunst und Kultur
Domplatz 10
48143 Münster
Tel: +49 (0) 251/5907-01
E-Mail: gerd.dethlefs@lwl.org

Meer informatie over het symposium kunt u vinden onder
www.adelgeschichte-d-nl.org

Nederlands-Duitse Kring voor Adelsgeschiedenis

In samenwerking met het Historisch Centrum Overijssel,
het LWL-Institut für westfälische Regionalgeschichte,
de Stichting Werkgroep Adelsgeschiedenis
het NKS Kenniscentrum Kasteel en Buitenplaats,
de Ridderschap van Overijssel en de Kreis Coesfeld

„Nobilitas litigat“. Adellijke strijdcultuur

Foto: Kreis Coesfeld/Andreas Lechtape

5e Duits-Nederlands Symposium over Adelsgeschiedenis 7. – 8. Juni 2018, Burg Vischering, Lüdinghausen

Niedersächsisches
Landesarchiv

Landesarchiv
Nordrhein-Westfalen

Donderdag 7 juni 2018

- 11.00 uur Rondleiding door de Burg Lüdinghausen
12.00 uur Rondleiding door de Burg Vischering
- 12.00 uur Ontvangst en aanmelding
13.00 uur lunchgelegenheid
- 14.30 uur **Problemen adellijke strijdcultuur**
Maarten van Driel
Adelskonfliktforschung. Ein Versuch
Redmer Alma
Een symbolische uitlaatklep voor adellijke strijdcultuur
- 15.30 uur **Adellijk zelfbewustzijn en representatie**
Ben Olde Meierink
De kasteelpoort als representant van het adellijke strijdtoneel
Johan Carel Bierens de Haan
Huis Eerde en de militair-adellijke distinctie van de bouwheer Johan Werner van Pallandt
- 16.30 uur Thee- en koffiepauze
17.00 uur **Gerechtigde begrenzungen**
Martin Früh
"Want manrechten ind scepenrechten tweerley syn." Niederrheinischer Adel vor dem Lehngericht
Gerd Dethlefs
Gewalt oder gerechtes Zwangsmittel? Das eiserne Halsband des Lambert von Oer als Dokument adeliger Streitkultur um 1500
Stephanie Palek
Mittelalterliche Klerikermorde durch Adelige im Vergleich
- 18.30 uur Ontvangst door de Kreis Coesfeld met een gezamenlijk avondeten.
- 20.00 uur **Openbare avondvoordracht**
Jan Keupp
"Reiten, Rauben ist doch keine Schand...". Ein Gewaltunternehmer auf Burg Lüdinghausen (1450-1458)
- 21.00 uur Informele bijeenkomst (op eigen kosten)

Vrijdag 8 juni 2018

- 9.00 uur **Gewelddadige standsconflicten**
Ralf-Peter Fuchs:
Der Tod des Wennemar von Brempt, Herrn zu Witten 1585. Gewaltpraktiken in einer kleinen Adelherrschaft
Horst Conrad
Das Spiel mit dem Tod. Duelle in Westfalen im 19. Jahrhundert
- 10.00 uur Thee- en koffiepauze
- 11.00 uur **Geweldloze standsconflicten**
Bernd Ulrich Hucker
Eine hochmittelalterliche Rittergesellschaft als Instrument des Friedens und der Verständigung
Wencke Hinz
Adelsarchive als Mittel der Streitkultur? Ein Forschungsbericht am Beispiel der Lüneburger Adels
- 11.45 uur kleine pauze
- 12.00 uur Lennart Pieper
Lippe contra Lippe. Innerdynastische Sukzessionskonflikte im 17. Jahrhundert
Conrad Gietman
De strijd om de stamreeksen. Polemieken over adellijke afstammingen in Nederland (1903-1949)
- 12.45 uur Slotdiscussie
Gunnar Teske
- 13.15 uur Lunch
- 13.45 uur Vertrek naar Münster met de mogelijkheid tot bezichtiging van de vijf tentoonstellingen: "Frieden. Von der Antike bis heute" (op eigen kosten)
Rondleiding door de tentoonstelling: "Wege zum Frieden" (enkel na aanmelding, toegangsprijs 12 euro, groepskaart 25 euro)
- 17.00 uur Einde van de bezichtiging